

Tik Tok op straat

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren wat straatkunst is en hoe straatkunst eigenlijk best lijkt op social media. Ook leren ze dat mensen straatkunst maken om een boodschap te vertellen. Hoe kun je een boodschap vertellen op straat als iedereen snel voorbij loopt?

De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief.

Totale duur: 1 uur

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

Zo zetten kunstenaars die straatkunst maken de skills uit deze les ook in om voorbijgangers aan te zetten om over dingen na te denken. Natuurlijk kent iedereen Banksy die met zijn werk mensen aanzet om na te denken over maatschappelijke onderwerpen. Maar bijna elke kunstenaar die op staat werkt heeft als doel om met zijn of haar werk mensen aan het denken te zetten. Over serieuze zaken, zoals Banksy, of over mooie dingen of bijzondere personen, zoals Cobra: deze kunstenaar maakte tijdens de Olympische Spelen in Rio een muurschildering van 3000 m² en 190 meter lang van vijf gezichten uit vijf continenten waarmee hij de wereld wilde verbinden op dezelfde wijze als de vijf Olympische ringen.

LESOPBOUW

- Introductie: Wat is straatkunst? (10 min)
- Verdieping: Wie je straatkunst in je eigen buurt? En wat willen mensen vertellen met straatkunst? Is straatkunst eigenlijk gewoon net Tik Tok, maar dan anders? (15 min)
- Doen: Wat heb jij te vertellen? Maak je eigen straatkunst-stickers! (25 min)
- Afronding: Hoe zorg je dat jouw berichten op Tik Tok net zo goed zijn als je stickers? (10 min)

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van te voren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en printvellen door
- Digi-bord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord
- Print de bijlagen voor elke leerling uit
- Leg papier en stiften klaar (liefst watervaste stiften)
- Zet ingrediënten voor de lijm klaar: water, poedersuiker, eetlepels (5-6) en gelatineblaadjes, 5-6 kleine plastic bakjes, kwasten en witte A4-vellen

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoel vak	21st century skills
1 Digitaal burgerschap DG5.2 Digitale identiteit	1 Mediawijsheid De leerling weet dat de schrijver van de boodschap een doel heeft en dat de ontvanger van de boodschap dat doel kan herkennen.	1 BEVO De leerlingen leren beelden te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.	1 Kritisch denken
	2 Mediawijsheid De leerling leert over sociale netwerken.	2 BEVO Onderwerpen uit wereldoriëntatie en de hedendaagse beeldcultuur als inspiratiebron voor beeldend werk	2 Sociale en culturele vaardigheden

INTRODUCTIE

Openingslide

Tik Tok op straat!

Slide 1, Praten met de klas

Vraag je leerlingen wat ze voor afbeelding zien op het Digibord: wat is dat, hoe noem je het? De meeste leerlingen zullen graffiti zeggen. Vraag ze om uit te leggen wat dat eigenlijk is, graffiti, en hoe het wordt gemaakt. Waarschijnlijk weten ze wel te benoemen dat het wordt gemaakt met spuitbussen, vaak op straat. En dat het eigenlijk verboden is.

Vertel dat de algemene naam voor dingen die op straat worden gemaakt straatkunst (of in het Engels: streetart) is. Graffiti is de vorm van straatkunst die je op de afbeelding ziet: met letters.

De maker schrijft vaak zijn eigen naam of de naam van zijn groep groot op de muur in een herkenbare eigen stijl. Vraag je leerlingen waarom ze denken dat mensen letters of namen op muren spuiten: wat zouden ze ermee willen zeggen?

Vertel: Het is oorspronkelijk bedoeld om je eigen buurt (territorium) af te bakenen: hier ben ik de baas!

Veel mensen spuiten ook teksten op muren: over dingen waar ze kwaad over zijn of die ze willen veranderen. Of juist dingen die ze leuk of mooi vinden en aan iedereen willen laten zien. Soms mooi, soms ook niet zo heel mooi. Er wordt natuurlijk niet alleen op muren geschreven, er worden enorme grote fantastische kunstwerken op muren gemaakt. Dat heet dan geen graffiti, maar straatkunst, of zoals de kunstenaars het zelf noemen: een piece. Misschien weten je leerlingen wel mooie voorbeelden in de buurt?

Bij straatkunst denken veel mensen meteen aan jongens die illegaal midden in de nacht iets op een muur spuiten. Dat gebeurt natuurlijk ook heel veel. Maar het kan ook anders. Er zijn heel veel straatkunstenaars die vooral werken in opdracht: ze maken alleen een mooi kunstwerk op een muur als ze toestemming hebben. Of ze gebruiken andere materialen zoals posters of stickers om te laten zien wat ze te zeggen hebben.

VERDIEPING

Slide 2, Praten en denken

Met straatkunst proberen makers een boodschap te geven aan iedereen die het ziet. Als je op straat goed om je heen kijkt zie je behoorlijk veel! Van stickers tot posters en van graffiti tot enorme kunstwerken: elke maker probeert je weer wat anders te laten zien of vertellen. Het is eigenlijk net of je Tik Tok kijkt: iedereen maakt iets dat hij of zij graag aan anderen wil laten zien. Soms is het iets moois of grappigs en soms is het een heel serieuze boodschap.

Op het digibord zie je een foto van een beroemde straatkunstenaar genaamd Cobra. Hij maakte dit gigantische portret van Anne Frank op een muur van een oude scheepsloods in Amsterdam. Boven het portret staat: let me be myself. Dit is Engels voor "laat mij mezelf zijn". Met het kunstwerk wil hij laten zien dat hij Anne Frank een bijzonder meisje vond en graag had gezien dat zij een mooi lang leven had gehad in Amsterdam, de stad waar hij vindt dat mensen vrij en zichzelf kunnen zijn (Cobra komt zelf uit Brazilië).

Vraag aan je leerlingen wie wel eens Instagram, Tik Tok of Snapchat gebruikt. Wie post daar wel eens een foto of filmpje? Als je iets post op Tik Tok, Instagram of Snapchat dat je zelf hebt gemaakt, doe je eigenlijk wat een straatkunstenaar ook doet (alleen is het niet illegaal, dat is wel handig!): Je laat iets zien dat je mooi of grappig vindt, of misschien stom, net als de kunstenaars op straat. En net als de straatkunstenaars weet je vaak niet precies wie daar nou naar kijken en wat ze ervan vinden. Snappen ze wat je wilde vertellen? Of hebben ze niet goed gekeken en het helemaal niet begrepen?

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 3, Handig om te leren om...

Of je nou iets maakt wat je wil laten zien op straat of op internet, je moet het zo maken dat mensen snappen wat je wil laten zien, ook als ze maar heel even kijken. Want zowel op straat als op internet is er zo veel te zien dat je wel met iets bijzonders moet komen om te zorgen dat mensen er lang naar kijken!

De foto die je ziet is van een kunstenaar die IHeart heet (Ik Hartje). Hij maakt kunst op straat en probeert mensen te vertellen hoe hij de wereld ziet. Met dit kunstwerk dat hij maakte in Canada werd hij heel beroemd. Wat denken jullie dat hij wil vertellen?

IHeart wilde met dit werk laten zien dat mensen zo erg bezig zijn met leuk gevonden worden op social media (Zoals Tik Tok, Snapchat en Instagram), die juist zou moeten zorgen dat we allemaal in contact blijven met elkaar, soms heel eenzaam voelen.

Hoe kan het dat iedereen meteen snapt wat hij wil vertellen?

- Iedereen herkent het rode wolkje met de icoontjes voor likes, comments en vrienden van Facebook en andere social media (vraag aan je leerlingen of zij weten wat de icoontjes betekenen)
- Het jongetje huilt, dus hij is verdrietig
- Er is geen achtergrond: je wordt niet afgeleid. Je ziet alleen het jongetje en nul vrienden, likes of comments.

DOEN

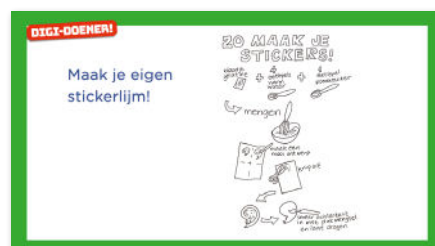
Slide 4, Doen

We gaan onze eigen straatkunst maken. Het is natuurlijk niet zo'n goed idee (wel heel jammer!) om met spuitbussen naar buiten te gaan en van alles op de muur te gaan spuiten. Dus dat gaan we niet doen. We gaan stickers maken! Als je de lijm op achterkant nat maakt, bijvoorbeeld door te likken met je tong, of door te deppen met een beetje water, kun je de stickers ergens op plakken.

Verdeel de klas in groepjes van 5-6 leerlingen en geef elk groepje een bakje, een eetlepel, wat water, een blaadje gelatine en een flinke eetlepel poedersuiker. Geef de leerlingen ook het printvel "Zo maak je stickers". Laat ze de gelatine en de poedersuiker in het bakje doen, en laat ze daar voorzichtig vier eetlepels water (warm) bij doen en roeren tot de gelatine en de suiker zijn opgelost.

★ TIP

Het is handig als je zelf alvast wat lijm hebt gemaakt. Soms wordt de lijm klonterig en is het moeilijk uit te smeren met een kwastje. Je kunt er dan wel wat water bij doen. Maak zelf tijdens of net voor de les even een bakje met twee blaadjes gelatine, twee eetlepels poedersuiker en acht eetlepels warm water voor als het aan een tafeltje mislukt of als er net niet genoeg is.

Slide 5, Doen

De lijm laten ze even staan. Ze gaan eerst aan de slag met hun eigen sticker. Vertel: we gaan allemaal een boodschap te bedenken voor de straat of de buurt. Misschien vind je dat iedereen op straat aardiger tegen elkaar moet zijn. Of dat mensen lief voor dieren moeten zijn. Of dat er minder auto's moeten zijn? Of wil je gewoon iedereen een heel erg mooie tekening laten zien zodat iedereen vrolijk wordt?

Geef de leerlingen een A4-tje en laat ze die in vier delen vouwen. Vertel: Je mag vier stickers ontwerpen, op elk deel van het vel. Let goed op dat elke sticker:

- Een boodschap vertelt: Kies uit informeren, overtuigen of vermaken. Wil je iets uitleggen, iemand vertellen wat hij moet doen, of iemand plezier laten beleven? Maak stickers die bij deze soort boodschap passen.
- Heel simpel is, zodat iedereen meteen ziet wat de boodschap is: niet te veel tekst en geen ingewikkelde tekening: als je langs loopt moet je in één keer zien wat het is
- Lekker opvalt zodat iedereen op straat de sticker meteen ziet (bijvoorbeeld door felle kleuren te gebruiken, of juist dikke zwarte lijnen!)

Bijvoorbeeld zoals op het vel met voorbeelden (deel Bijlage "Voorbeelden" uit).

Als de stickers klaar zijn knippen de leerlingen ze uit en smeren op de achterkant de liklijm (als die nog vrij dun is twee laagjes). Leg de stickers met de afbeelding naar beneden te drogen (doe dit op een vuilniszak, anders plakken de stickers misschien aan de ondergrond vast!).

AFRONDING

Slide 5, Praten met de klas

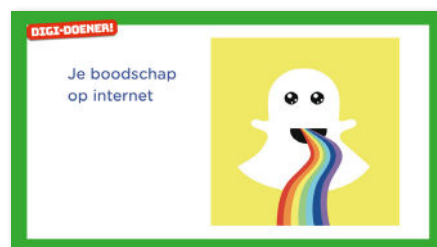
Dus we hebben geleerd dat mensen die straatkunst maken dat meestal doen omdat ze iets willen vertellen of delen met iedereen in de buurt of de stad. En dat dat eigenlijk wel veel lijkt op hoe iedereen van alles deelt op social media zoals Tik Tok, Instagram en Snapchat.

We hebben ook geleerd dat het nog best moeilijk is om iets zo te maken dat iedereen meteen kan zien wat je wil vertellen. Vraag: wat kon je ook alweer doen om te zorgen dat jouw boodschap opvalt? En wat kon je doen om te zorgen dat iedereen je boodschap meteen begrijpt?

Nu hebben jullie allemaal een paar supermooie stickers met bijzondere boodschappen voor de buurt. Je moet natuurlijk wel goed nadenken waar je ze opplakt. Want hoe mooi ze ook zijn, het mag natuurlijk niet zomaar overal! Wat zijn plekken waar je zeker geen stickers op mag plakken? (Auto's, ramen, deuren, winkels, andermans spullen) En waar zou het wel mogen?

Vertel: eigenlijk mag je helemaal niet zomaar stickers op straat opplakken. Natuurlijk gebeurt het wel heel veel. Deze stickers zijn gemaakt van papier en als het een paar keer regent vallen ze uit elkaar en verdwijnen ze weer, dus daar wordt niemand heel boos van. Toch moet je een beetje opletten waar je je stickers opplakt: net als op internet weet je niet precies wie je stickers zien en wat ze ervan vinden. probeer ze dus op plekken te plakken waarvan je zeker weet dat de mensen die ze zien het leuk vinden. Bijvoorbeeld op een plek waar al heel veel stickers opgeplakt zijn. Of op houten wanden bij bouwplaatsen. Of verzin samen een mooie plek op de muur van de school!

Op internet is het niet verboden berichten te plaatsen, natuurlijk. Maar toch zijn er wel regels, net als op straat. Vraag je leerlingen welke regels ze kennen (bijvoorbeeld: niet je naam zeggen, niet zeggen waar je woont). Kunnen ze zelf nog andere regels verzinnen? (Bijvoorbeeld: je mag niet schelden of pesten). En post je op Snapchat dezelfde berichten als op Instagram of Tik Tok? Heb je overal dezelfde vrienden? Of is het allemaal verschillend? En hoe kun je zorgen dat jouw leuke mooie berichten op Tik Tok, Snapchat of Instagram opvallen? Kun je dezelfde trucjes gebruiken als met je stickers? Ga kort met je klas in gesprek over hoe je een duidelijk en aardig bericht plaatst. En hoe je weet wie jouw berichten kunnen zien en lezen.

BIJLAGEN VOOR DE LEERKRACHT

Bijlage 1 - Zo maak je stickers

ZO MAAK JE STICKERS!

blaadje gelatine

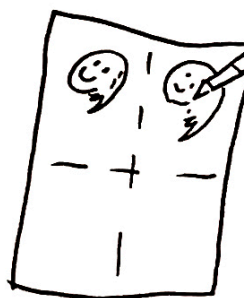
4 eetlepels warm water

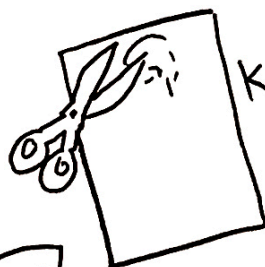
1 eetlepel poedersuiker

mengen

maak een mooi ontwerp

knip uit

smeer achterkant in met plakmengsel en laat drogen

Bijlage 2 - Voorbeelden

